

**Proceedings
of the
Second International Conference
of European Academy of Science**

November 20-28,
2018,
Bonn, Germany

The material published in the journal reflects the opinions of the authors, which may not always coincide with the position of the Editorial Board.

Publisher:
“EAS”
Heinemannstraße
53 175 Bonn
Germany
Tel: +45 3698 02 01
editor@academeofscience.com

*Open access
Creative Commons*

ISBN 9781792197710

© EAS;
© The Authors

Bonn, Germany
2018

ВПЛИВ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОСА В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

АВЕРЧЕВ О. В.,

доктор с-г наук, професор.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон, Україна

Ключові слова: собівартість, просо, південь України, обробіток ґрунту, фон живлення, строки сівби, урожайність.

Анотація: В статті представлено результати досліджень, щодо впливу агротехнологічних факторів на формування собівартості проса в умовах зрошення півдня України. Встановлено, що найменша собівартість одного центнера продукції в наших дослідах формується при вирощуванні проса в пожнивних посівах після оранки на глибину 20-22 см на фоні живлення $N_{90}P_{60}$ діючої речовини. Основними статтями, які впливають на рівень собівартості одиниці продукції є меліоративні затрати і затрати на придбання паливно-мастильних матеріалів, ціни на які постійно зростають. Але навіть в таких умовах, витрати на вирощування проса відшкодовуються вартістю вирощеної продукції.

Постановка проблеми. В сучасних умовах важливого значення набуває раціональне використання наявних ресурсів, оптимізація витрат та підвищення на цій основі ефективності виробництва.

Основні причини отримання низьких урожаїв зерна проса за його високого біологічного потенціалу врожайності можна об'єднати в три групи: перша – біологічна (нестача високо адаптованих сортів), друга – агротехнічні (необхідність постійного удосконалення зональних технологій вирощування у зв'язку з глобальними змінами клімату), третя – економічні (швидкі темпи інфляції, диспаритет цін на засоби виробництва і сільськогосподарську продукцію, обмеження експорту та інше) В деяких господарствах собівартість вирощування зернових перевищує їх ринкову ціну, що спонукає виробників до економії витрат, і в першу чергу на технології, меліорації і організації виробництва. (1)

Питанням зниження собівартості вирощування зернових культур, оптимізації елементів технології вирощування в умовах певного регіону досліджувались в роботах Андрусак В.М., Аверчева О.В., Любич О.Г., Пустової З.В., Яшовського І.В. [1-3]. Вивчення впливу технології вирощування на формування собівартості проса в умовах зрошення на півдні України досліджено недостатньо.

З метою вивчення формування рівня собівартості вирощування проса в умовах агро меліоративного поля рисової сіво зміни були закладені багатofакторні дослідні поля на дослідних полях ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

На основі багаторічних метеорологічних даних нами було визначено, що у традиційно прийнятні терміни сівби проса (квітень-травень) період плодоутворення припадає на пік найвищих температур і посухи. В зв'язку з цим ми розглядали два варіанти вирощування проса: за загальноприйнятою технологією і літній посів за наступними схемами дослідів:

фактор А - строки сівби – весняний і літній;

фактор Б – обробіток ґрунту – дискування на глибину 10-12 см, оранка на глибину 20-22 см;

фактор С – фон живлення – без добрив, $N_{45}P_{30}$, $N_{90}P_{60}$ діючої речовини;

За результатами наших досліджень було встановлено, що на формування одиниці продукції мали високий вплив всі досліджувані фактори.

Найменша собівартість одного центнера продукції в наших дослідках формується при вирощуванні проса в пожнивних посівах після оранки на глибину 20-22 см на фоні живлення $N_{90}P_{60}$ діючої речовини. У даному варіанті собівартість одного центнера проса становить 183,41 грн. Максимальна собівартість 1 ц проса (268,96 грн.) була у пожнивному посіві при обробітку ґрунту дискуванням на глибину 10-12 см без внесення мінеральних добрив.

Схожа ситуація і в основних посівах: найменша собівартість (197,35 грн.) відмічена в варіанті при оранці на глибину 20-22 см на фоні живлення $N_{45}P_{30}$, а найбільша собівартість була при поєднанні факторів дискування на глибину 10-12 см без внесення мінеральних добрив.

Таким чином, мінімальний обробіток ґрунту і економія на добривах приводить до зростання собівартості 1 ц проса. Основною причиною зростання рівня собівартості у варіанті (без добрив і дискування на 10-12 см) є низька урожайність, яка становила в основних посівах 17,3 ц/га і у пожнивних посівах – 16,5 ц/га. Тоді як при оранці і достатньому рівні живлення врожайність зростає до 30,9 і 27,7 ц/га відповідно.

Найбільший відсоток в структурі затрат при формуванні собівартості продукції як при основних так і пожнивних посівах складала наступні витрати: меліоративні, паливно-мастильні матеріали та амортизаційні відрахування.

Результати наших досліджень показують, що основними статтями, які впливають на рівень собівартості одиниці продукції є меліоративні затрати і затрати на придбання паливно-мастильних матеріалів, ціни на які постійно зростають. Але навіть в таких умовах, витрати на вирощування проса відшкодовуються вартістю вирощеної продукції.